LANDBRUKSPLAN

SØR-AURDAL KOMMUNE

2025-2030

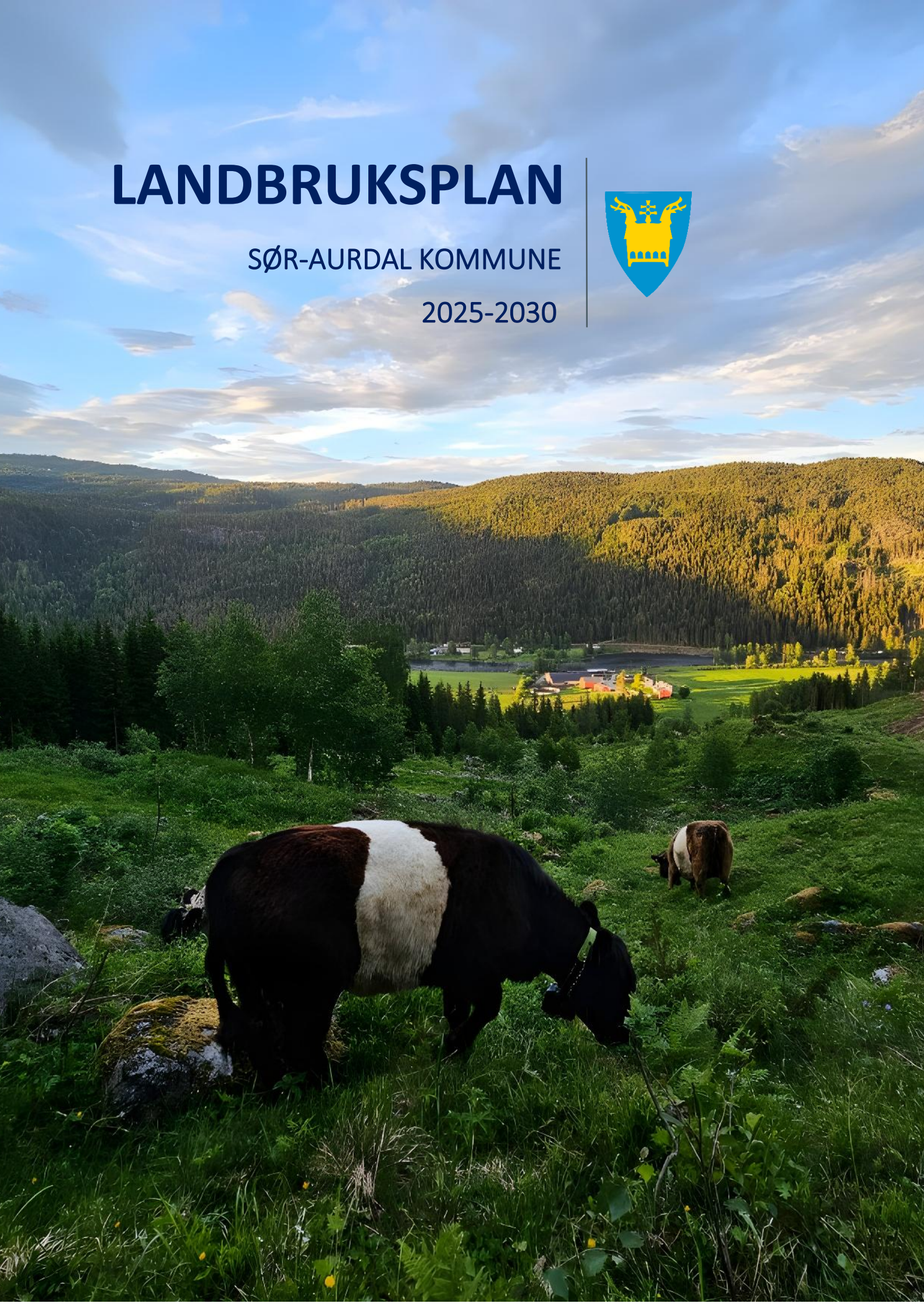

Vedtatt, 04.09.2025

Bagn, Sør-Aurdal kommune

Innhold

Forord 4
1.Utvikling i landbruket 5
2.Klima og miljø 6
3.Konsesjon, deling og boplikt 7
3.1 Konsesjon og boplikt: 7
3.2 Deling 7
3.2.1 Deling av seter: 7
3.2.2 Deling av skogskoier 7
3.2.3 Deling av gårdstun eller småbruk. 7
3.2.4 Deling av skog og jord fra landbrukseiendom 7
3.3 Dødsbo 8
3.4 Driveplikt 8
4.Gjerder 9
5.Kjøttproduksjon-storfe 10
6.Melkeproduksjon 11
7.Sauehold 12
8.Tilleggsnæring 13
9.Skog 14
10.Bondens nettverk 16

Forord

Forrige landbruksplan for Sør-Aurdal kommune ble godkjent i 2020. Denne landbruksplanen bygger på samme mal som den forrige. Det er lagt vekt på korte og konsise tema med målbare resultat. Landbruksplanen skal rulleres om 6 år, med målsetninger frem mot 2030. I planen i 2020-2024 ble det satt mål i 4- og 10-års perspektiv.

Landbruksplanen er en sektorplan som ikke er juridisk bindene. Planen vurderes allikevel til å være et viktig dokument for planer og utvikling framover.

Landbruket er ei langsiktig næring som forvalter store deler av natur og arealressursene for dagens og kommende generasjoner.

Forutsetninger for et aktivt landbruk i Sør-Aurdal bygger på indre og ytre faktorer. Bonden selv er den største ressursen både med personlige egenskaper, kunnskap og interesser. Holdninger fra lokalmiljøet og støtte fra familie og andre i samme yrke påvirker gårdbrukerens motivasjon og lyst til å drive i landbruket. Omfang av produksjon påvirkes av gårdens ressurser med bygningsmasse, skog, dyrket mark, innmarksbeite og muligheter for utmarksbeiting og jordleie.

Ytre faktorer er markedskrefter og etterspørsel etter varen som blir produsert, tilskuddsordninger, nasjonale bestemmelser, FNs klimamål osv. Foruten indre og ytre rammer, kan kommunen og næringa likevel påvirke sin egen utvikling gjennom politikk, kommuneplan, håndtering av lovverk og kommunale tilskudd.

Visste du at:

Overordnede mål for landbruks- og matpolitikken er:

- Landbruk over hele landet.
- Økt verdiskapning
- Matsikkerhet og beredskap
- Bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser
- Bærekraftig skogbruk og økt binding av CO_2

I nasjonalt miljøprogram er punktene over supplert med:

- Halvere matsvinn
- Bevare biologisk mangfold
- Landbruket må redusere utslipp til luft med 40%
- Sikre god dyrevelferd

1.Utvikling i landbruket

Hovedmål:

- **Bevisstgjøring rundt utvikling**
- **Skape arenaer for samarbeid, utvikling og sosiale møteplasser**
- **Sette satsingsområder med 6 års perspektiv**
- **Få ungdom inn i landbruket**

Visste du at:

Utvikling skjer i møte mellom mennesker

40% av innbyggerne i Sør-Aurdal bor på en landbrukseiendom

I 2030 anslår SSB ut fra lav vekstprognose at det er ca. 2750 innbyggere i Sør-Aurdal.

I 2023 var det 64 årsverk innen jordbruk, og 57 innen skogbruk i Sør-Aurdal. Det utgjør ca. 10% av de som jobber.

Mye i landbruket styres fra sentralt hold gjennom tilskudd, kvoter og lovverk. Men, den viktigste suksessfaktoren for kvalitet og utvikling, er bonden selv. Holdninger og miljø rundt bonden og i landbruket spiller også inn.

Fellesskap, engasjement og samspill mellom mennesker avler utvikling og skaperkraft. Derfor er møteplasser sentralt i utviklingsarbeid.

I Sør-Aurdal har vi allerede et samarbeid om bondekafe to ganger i årer. Denne bør videreføres. I tillegg er det i Valdres et prosjekt som heter «Framtidstru i Valdres-landbruket» som jobber med tiltak som ble nevnt som delmål i forrige landbruksplan. Her er det satt ned fokusgrupper for ulike husdyrslag, det er etablert årlige seminar, kurs og møter for nye krav i landbruket, og fokus på rekrutering av ungdom.

Nasjonalt senter for fjellandbruket ble åpnet på Løken gård i Valdres i 2023. Dette skal være et nettverk som jobber for kommuner knyttet til fjellandbruket i Norge. Det finnes tilskuddsordninger gjennom fjellandbruksmidler og utviklingsmidler hos Innlandet Fylkeskommune til kunnskap- og næringsutvikling.

Delmål:	**Tiltak:**
- Treffpunkt for gardbrukerne	- Bondekafe – samarbeid mellom faglagene og kommune - Aktuelle møter og kurs – samarbeid mellom faglag/kommune/rådgiverorganisasjoner/Statsforvalteren i Innlandet/Innlandet fylkeskommune
- Utvikling på gardsnivå	- Kontinuerlig samarbeid mellom gårdbruker, kommune, Innovasjon Norge og rådgivere.

2.Klima og miljø

Hovedmål:

- **Fokus på bioenergi**
- **Bevisstgjøring om klima og miljø**
- **Minimal forurensning fra landbruket**
- **Ta vare på biologisk mangfold og kulturmiljøer**

Visste du at:

I Stortingsmelding nr 13 om Klimaplan for 2021-2030, er det inngått avtale om å redusere utslipp av klimagasser fra landbruket med 40% innen 2030, sammenlignet med 2005 og øke opptaket av klimagasser i jordbrukssektoren.

Sør-Aurdal er en del av vannområdet Valdres og har ansvar for at vann, elver og bekker ikke blir forringet av avrenning eller forurensning.

I Sør-Aurdal brukes ved og flis til oppvarming av hus, offentlige bygninger og industribygg.

Klima og miljø er to områder som vil komme sterkere og sterkere inn i all virksomhet. Jord- og skogbruk er en del av det grønne karbonkretsløpet og det må fokusere på økt binding av CO_2. Skogbruket I Sør-Aurdal binder CO_2 fordi vi har større tilvekst enn avvirkning. Jordbruket må fokusere på god agronomi for nå målsetting om reduserte utslipp.

For å imøtekomme krav innen klima og miljø i jordbruket, er dokumentasjon viktig. Kartlegging og tiltak på det enkelt bruks nivå og som er praktisk rettet er en måte å få til dette på.

Bioenergi er et satsingsområde i Innovasjon Norge. Det er i hovedsak solenergi og flis som er aktuelt i Sør-Aurdal. Det er mulighet til å søke støtte til prosjekter for produksjon og forbruk av bioenergi.

Sør-Aurdal er en skogbrukskommune og faglagene ønsker enda mer fokus på tre i nye bygg.

Delmål:	**Tiltak:**
- Klima og miljørådgiving	- Opplysning om tiltaksmidler innen drenering, spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-midler) og regionalt miljøprogram (RMP). - Møter med ulike fagtema. Samarbeid med bondelag, bonde- og småbrukarlag og NLR (Norsk Landbruksrådgivning).
- Gjødselbrukforskrift	- God informasjonsflyt om ny gjødselbruksforskrift, med fokus på spredetidspunkt, kantsone langs vassdrag og fosformengde.
- Bioenergi	- Gårdsbesøk sammen med Innovasjon Norge og kommunen til de som ønsker å satse på Bioenergi
- Bygging i tre	- Jobbe for at Sør-Aurdal skal bli gode på tre i nye bygg.
- Minimere landbruksplast i naturen	- Fortsette samarbeidet med VKR (Valdres Kommunale Renovasjon) om henting og levering av landbruksplast.

3.Konsesjon, deling og boplikt

Hovedmål:

- **Sikre bosetting i hele Sør-Aurdal**
- **Tilrettelegge for rasjonelle enheter med jord og skog**
- **Ha forutsigbar politikk**

Visste du at:

Konsesjonsloven ble sist revidert 2025. Viktige punkter i konsesjonsloven er: å verne om landbrukets produksjonsareal og lage gode eier- og bruksforhold. Boplikt inngår i konsesjonsloven.

Jordloven ble sist revidert i 2019. Viktige punkter i jordloven er at arealressursene skal brukes slik at det er til det beste for samfunnet og for de som har yrket sitt i landbruket.

Retningslinjer i Sør-Aurdal

Alle prinsipielle saker skal behandles av formannskapet.

3.1 Konsesjon og boplikt:

Hovedregelen er at det skal settes krav om boplikt på konsesjonspliktige eiendommer. Boplikten skal i hovedsak være personlig, men upersonlig boplikt kan vurderes i den enkelte sak. Det kan gis utsatt frist for boplikt der det er særlige grunner for å gi dette.

3.2 Deling

3.2.1 Deling av seter:

I hovedsak vurderes setra som en viktig del av landbrukseiendommen og skal ikke tillates delt i fra. I områder der det er mange regulerte hyttetomter rundt, eller tett opptil setra og setermiljøet er betydelig redusert, samt at setra ikke kan bli en vesentlig del av drifta på gården, kan det være mulig å vurdere fradeling av seterhuset. Det forutsettes at resten av landbrukseiendommen selges og fremmer bosetting.

3.2.2 Deling av skogskoier

Sør-Aurdal har mange skogskoier. Noen brukes som jaktbu, noen brukes som fritidsbolig og noen er til forfall. I de tilfellene hvor veinettet er bra og skogskoiene ligger i nærheten av regulerte områder og er i god forfatning og har blitt nyttet som fritidsbolig, kan fradeling vurderes.

3.2.3 Deling av gårdstun eller småbruk.

Mange landbrukseiendommer har flere gårdstun. I hovedsak kan ekstra tun med inntil 5 daa eiendom deles fra. Er det ønske om å dele fra med litt jord og skog knyttet til tunet, må det gjøres en helhetlig vurdering i forhold til bosetting og landbruksinteresser.

3.2.4 Deling av skog og jord fra landbrukseiendom

I saker som omfatter å dele fra jord eller skog, må det gjøres en helhetlig vurdering av både kjøper og selger sitt gårdsbruk og ressursene knyttet til brukene. Hovedregelen er at resultatet etter deling er bedre enn før deling. Aktiv drift og rasjonelle enheter vektlegges. Alle saker vurderes individuelt.

3.3 Dødsbo

I forbindelse med ny arvelov ble det fra 1.januar 2022 fastsatt en treårsfrist på overføring av landbrukseiendom i dødsbo til ny eier. 3 år er i utgangspunktet god tid, men det kan gis utsettelse dersom det er gode grunner til det. Dersom hjemmel ikke er overført innen 3 år kan kommunen begjære tvangssalg.

3.4 Driveplikt

Det er driveplikt på jordbruksareal, dette oppfylles ved årlig slått eller beiting av arealene. Driveplikten kan oppfylles ved å drive jorda selv, eller leie bort jorda til andre som vil drive. Ved utleie av jord skal jorda leies bort i 10 år om gangen, med leiekontrakt.

Dersom eier ikke oppfyller driveplikten, kan kommunen sende pålegg om tiltak.

4.Gjerder

Hovedmål:

- **Redusere konflikt med dyr på beite**
- **Fjerne farlige gjerder**
- **Vedlikehold av eksisterende gjerder**

Visste du at:

Det ble forbud mot nye piggtrådgjerder fra 1.januar 2010

Det er en egen gjerdelov

I reguleringsplaner for hytteområder står det ofte noe om gjerding og hva som er tillatt.

Gjerder er nødvendig for å holde dyr innenfor eller utenfor arealer. Gårdbrukerne vet hvor viktig det er med gode gjerder, og nok strøm på strømgjerdene. Før var det mange bruk med dyr i Sør-Aurdal og det var felles forståelsen for hold av gjerde. Etter som det har blitt færre husdyr, har også mye av kunnskapen og interessen for vedlikehold av gjerder blitt borte. Husdyr som kommer inn på jorder og hager pga dårlige gjerder skaper frustrasjon for privatpersoner, og ikke minst for de som eier beitedyrene. Informasjonsarbeid om gjerder og ansvar for egne gjerder må prioriteres.

Utmarksbeite er en viktig ressurs og beitedyr hindrer gjengroing og skaper et åpent og vakkert kulturlandskap. Samtidig forventer vi at utfordringene mellom beitedyr, gjerder og løse hunder vil øke i omfang i hytteområder. Det bør derfor utarbeides en strategi for farlige gjerder og retningslinjer om hvordan gjerder skal utformes rundt hytter.

Nye reguleringsplaner sendes på høring. Der har faglagene i landbruket en viktig rolle ved å komme med innspill for å forebygge konflikter mellom hytter og beitedyr.

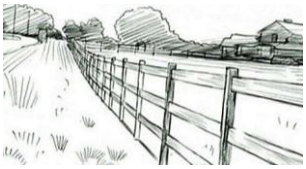

Delmål:	**Tiltak:**
- Vedlikehold av eksisterende gjerder og fjerne farlige gjerder	- Kartlegge områder med farlige gjerder. - Sende ut «informasjonsbrev» til eiere av gjerder som må fjernes/forbedres.
- Vurdere gjerdetiltak rundt nye hyttefelt	- Sende nye reguleringsplaner til faglagene for uttalelse. - Lage en «gjerdemal» om hvordan gjerder rundt hytter skal utformes i samarbeid med faglagene.
- Sperregjerder i konfliktområder	- Smil-tilskudd til sperregjerder

5.Kjøttproduksjon-storfe

Hovedmål:

- **Alle bruk oppfyller løsdriftskravet innen 2034.**
- **Økt prosentvis andel kjøtt produsert på inn- og utmarksbeite.**
- **Flere unge inn i landbruket**

Klimavennlig produksjon og produksjon basert på beiteressurser forventes å få enda større fokus neste 10 år. Det er innført nye krav til hold av storfe som trer i kraft 2034. Ombygging fra båsfjøs til løsdrift er det største økonomiske løftet.

Sør-Aurdal har store utmarksressurser og mange tomme fjøs. Det ligger derfor til rette for flere produsenter av storfekjøtt, men det vil også kreve investering da de fleste gamle fjøs er båsfjøs. Nye produsenter og størrelse på produksjon er avhengig gårdens ressurser og jordleie. Der det er behov for ombygging/nybygg skal alle som vil det, få tilbud om besøk av kommunen og Innovasjon Norge for å diskutere planene hos den enkelte.

Visste du at:

I 2025 var det 27 produsenter med ammekuer eller fôringsdyr

Pr 01.03 2025 var det 457 ammekuer. I hovedsak slippes alle på utmarksbeite om sommeren.

I løpet av de siste seks år er det blitt 3 flere produsenter med ammeku/fôringsdyr og 112 flere ammekuer.

Det finnes lette og tunge kjøttferaser

Ei ammeku blir gjerne 10-14 år.

Delmål:	Tiltak:
- Rekruttering - Løsdriftsfjøs	- Aktivt samarbeid mellom gardbruker, Innovasjon Norge og landbrukskontor om ombygging/nybygg fjøs. - Tett oppfølging av gårdbrukere mtp krav om løsdrift som blir innført i 2034.
- Økt beitebruk	- Prioritere SMIL-tilskudd til rydding av gjengrodd kulturmark. - Tilskudd til tiltak i beiteområder - Virtuelle gjerder
- Erfaringsutveksling	- Samarbeid med faglagene og rådgivingstjenesten om møte- og kursvirksomhet.

6.Melkeproduksjon

Hovedmål:

- **Opprettholde melkeproduksjon på dagens nivå.**
- **Unge tar over melkeproduksjon**
- **Alle bruk tilfredsstiller løsdriftskravet i 2034.**

Melk- og kjøttproduksjon er bærebjelken i landbruket i Sør-Aurdal. Innen 2034 må alle som driver med storfe tilfredsstille krav om bl.a. løsdrift. Retningslinjene vil medføre at flere legger ned, men det er viktig å følge opp de som ønsker å fortsette sammen med Innovasjon Norge slik at fjøsene tilfredsstiller nye krav.

Fjellet med seter og utmarksbeite er en stor ressurs. Fortsatt aktiv bruk av utmarksressursene er viktig med tanke på økonomi, kulturlandskap og merkevarebygging av melk og kjøtt basert på utmarksbeite.

For å sikre et faglig og godt produsentmiljø vil motivasjon ved generasjonsskifte være sentralt, slik at ungdom tar over. Det er også ønskelig at flest mulige melkekvoter selges eller leies ut til sambygdinger.

Visste du at:

I 2024 ble det produsert 2420 tonn melk i Sør-Aurdal av 14 melke-produsenter og 352 kuer.

I tillegg hadde gårdene 656 øvrig storfe. Fire av disse har også ammekuer.

De siste 8 åra har det blitt 8 færre produsenter, og 72 færre melkekuer.

Sør-Aurdal har 2 samdrifter.

NRF-ku, Telemarks-ku, Holsteiner-ku og Sida- Trønder-ku er noen av rasene som nyttes som melkeku i Sør-Aurdal. Det er flest NRF-kuer.

Antall med løsdrift er 6, antall med båsfjøs er 8.

Delmål:	Tiltak:
- Løsdriftskrav	- Samarbeide mellom gardbruker, Innovasjon og kommune om planer for ombygging/ny-bygg - Tett oppfølging av gårdbrukere mtp krav om løsdrift som blir innført i 2034.
- Ungdom tar over melkebruk - Erfaringsutveksling og kunnskapsløft	- Motivasjonsarbeid med faglag - Samarbeid med faglagene og rådgivingstjenesten om møte- og kursvirksomhet. Etablere fast årlig møte i Valdres for nye produsenter.

7.Sauehold

Hovedmål:

- **I 2030 er det 1500 vinterfôra sau i Sør-Aurdal.**
- **Fortsatt stor bruk av utmarka og opprettholdelse av kulturlandskap**

Saueproduksjon er næring der utmarksbeite er en vesentlig del av produksjonen. Sau er gode beitedyr og er viktig for å opprettholde et vakkert og variert kulturlandskap og forhindre gjengroing i utmarka.

En hovedutfordring i saueholdet er tap på utmarksbeite av rovdyr og svingninger i markedet.

Bærekraftig og klimavennlig produksjon forventes å få et enda større fokus de neste 10 år. Sør-Aurdal har store utmarksressurser og lammeslakt er i all hovedsak produsert på inn- og utmarksbeite. Det bør derfor ligge til rette for økning av antall sau som tilfredsstiller markedets krav til bærekraftig produksjon og ren mat.

Visste du at:

Det er 3 beitelag i Sør-Aurdal

I 2024 ble det levert 26 tonn småfeslakt.

I 2025 var det 20 bruk med sau og 1290 vinterfôra sau.

I 2025 er det i gjennomsnitt 64 vinterfôra sauer pr bruk. I Innlandet er tilsvarende tall 81 pr bruk.

De siste seks år har det blitt 5 færre sauebruk og 354 færre vinterfôra sau.

Ca. 7% av alle småfe på utmarksbeite ble tatt av rovdyr eller døde av andre årsaker i 2023.

Delmål:	Tiltak:
- Stimulere til rekruttering i sauenæringa - Øke kunnskapen hos nye bønder	- Fortsette med årlig saueseminar arrangert i samarbeid med faglag, rådgivingstjenester og VNK (Valdres natur- og kulturpark).
- Legge til rette for beitebruk - Fokus på laushunder og båndtvang	- Informasjon om gjerder og vedlikehold - Søke FKT-midler til kartlegging av tapsårsaker og bruk av kadaverhund. - Ta hensyn til beitebruk ved reguleringsplaner og kommunedelplaner - Informasjon om båndtvang ute i beiteområder og digitalt, i samarbeid med beitelag og NSG (Norsk sau og geit).

8.Tilleggsnæring

Hovedmål:

- **Legge til rette for tilleggsnæring i tilknytning til den tradisjonelle landbruksdriften.**

Landbruksbasert tilleggsnæring er definert som virksomhet basert på gårdens ressurser, utenom tradisjonelt jord- og skogbruk.

Flere gårdbrukere driver i dag med salg av varer direkte til forbruker, og det er stort fokus på lokalmat i Valdres.

Sør-Aurdal har mange landbrukseiendommer. Mange er bebodd, noen nyttes som fritidseiendommer og mange har aktiv drift. I hovedsak har alle landbrukseiendommene et ubenyttet potensial for ekstra inntekt. Det kan være tilbud om utmarksopplevelser, småvilt, fiske, utleie av seter/skogskoier, vedproduksjon, Inn på tunet, bær, birøkt, spekeprodukter, grønnsaker osv. Mulighetene er mange og flere ønsker å gjøre NOE, men vet ikke helt hva. Å få til et miljø og fellesskap rundt produksjon, dyrking av andre vekster, utleie og salg av opplevelser o.a. kan bidra til økt omsetning, bolyst, økt beredskap lokalt, bedre vedlikehold av gjerder og kulturlandskap, utnytting av ressurser som allerede er der og ikke minst bevare dyrket jord gjennom aktiv bruk.

Visste du at:

Sør-Aurdal har 801 landbrukseiendommer.

239 eiendommer har mer enn 25 dekar jordbruksareal.

I 2024 var det geit, birøkt, korn og hjort av andre husdyrnæringer enn sau, storfe og fôrproduksjon.

Årlig felles det ca. 230 elg og 35 hjort med verdi på 2-3 millioner.

Det er 8 kraftverk i kommunen

Det er 3646 hytter

Småviltjakt og fiskekort selges

Delmål:	Tiltak:
- Utnytte ressursene på gårdsbrukene utover den tradisjonelle driften - Flere heltidsbønder med hjelp av tilleggsnæring	- Gårdsutsalg - Gårdsbaserte opplevelser - Kurs gjennom VNK og andre aktører for å komme i gang med ideer om tilleggsnæring
- Produktiv hjorteviltbestand	- Mål for hjorteviltforvaltningen i Sør-Aurdal - Beiteregistrering og aldersbestemmelse av felt hjortevilt

9.Skog

Hovedmål:

- **Øke kunnskap og engasjementet hos skogeiere og dermed øke aktiviteten**

Skogen er en viktig næring i Sør-Aurdal, og er grunnlaget for mange arbeidsplasser og stor verdiskapning. Skogen er også en viktig fritidsarena, og kan være knyttet til vidt forskjellige interesser utover skogbruk. Slik som naturvern, kulturminnevern, nasjonale klimamål, friluftsliv m.m. Dermed oppstår det også forskjellige meninger om utøvelsen av skogbruket.

Tilveksten i Sør-Aurdal er beregnet til ca. 125 000 m^3. I 2010 ble netto karbonbinding i skogen i Sør-Aurdal beregnet til mer enn 100.000 tonn CO_2 årlig. Skal vi opprettholde og videreutvikle skog med god tømmerkvalitet i framtiden og ha stor netto karbonbinding, må vi avvirke tømmer i skogene i henhold til tilvekst og ha fokus på og investere penger i å etablere tilfredsstillende foryngelse og utføre ungskogpleie til rett tid.

Visste du at:

I Sør-Aurdal har vi:

- 594 794 dekar produktiv skog.
- 679 skogeiere.
- 150 000 m^3 tilvekst.
- Netto karbonbinding på 100 tonn CO_2 pr år, 2022.
- Avvirket 155 000 m^3 i 2024 med verdi på ca. 90 millioner
- Markberedt 589 dekar i 2024.
- Plantet 720 000 planter i 2024.
- Utført ungskogpleie på 4000 dekar i 2024.
- 800 km med skogsbilveg
- Begna Bruk skjærer ca. 200 000 m^3 tømmer årlig og har ca. 50 ansatte.

I Sør-Aurdal er det ca. 800 km skogsbilveger i varierende standard. Skal man ha effektiv tømmertransport må man øke fokuset på vedlikehold og opprusting av skogsbilveger. Skognæringen bør samarbeide slik at interesserte entreprenører føler trygghet i å investere i egna utstyr.

Gran sagtømmer videreforedles på Begna Bruk, massevirke transporteres til industri i Østfold eller Sverige. Prisene har de siste årene vært stigende, og avsetningen har vært god for de fleste sortiment. Lang transport av enkelte sortiment kan i perioder gi utfordring både på avsetning og press på pris.

For stadig flere skogeiere gir skogbruket mindre andel av husholdningens totale inntekt. Det er derfor viktig at skogeierne får den informasjonen og kunnskapen de trenger for å forvalte egne eiendommer. Samtidig er det viktig at kommunens innbyggere, hytteeiere og turister får informasjon om skogbrukets viktige rolle som næring og klimatiltak. Økt kunnskap gir økt aktivitet.

Delmål:	**Tiltak:**
- Vurdere behovet for ungskogpleie på alle hogstfelt 5-15 år etter hogst. - Utføre ungskogpleie på 5000 dekar	- Skognæringen tilbyr kurs, veiledning og entreprenørtjenester
- Plante mer enn 600 000 planter. Fokus på etterkontroll og supplering.	- Skognæringen tilbyr kurs, veiledning og entreprenørtjenester
- Øke standarden på skogsbilvegene.	- Skognæringen tilbyr kurs, veiledning og entreprenørtjenester
- Gjennomføre skogdag i grunnskolen	- Skognæringen
- Avvirke over 100 000 m^3 årlig	- Skognæringen
- Etablere sosiale møteplasser, informasjons- og kunnskapstiltak skogeiere, innbyggere og tilreisende.	- Skogbruket arrangerer skogkvelder, aktuelle kurs og bondekafe.

10.Bondens nettverk

Hovedmål:

- **For alle bønder kan det oppstå situasjoner eller enkelthendelser som gjør at det kan være vanskelig å stå i situasjonen alene. Da kan man få hjelp!**

Å være gårdbruker i dag er krevende. Hovedfokuset til en bonde er godt dyrehold og grovfor, og de daglige gjøremålene alt etter årstid. Men man må også ha kontroll på økonomi, søknader, regelverk, vedlikehold og mye, mye mer. Det kommer stadig nye krav og forskrifter man må sette seg inn i. Jordbruket er en uforutsigbar næring med jordbruksoppgjør og endring i inntekt og utgifter hvert eneste år.

Det er mange situasjoner som kan oppstå. Hvis det blir trangt økonomisk, sykdom i fjøset, tap av dyr eller private utfordringer, kan det bli for mye. Da er det viktig å snakke om det, og be om hjelp.

Visste du at:

Bondens nettverk ble etablert i Sør-Valdres (Sør-Aurdal, Nord-Aurdal og Etnedal) i 2024.

Nettverket er et samarbeid mellom landbrukskontor, faglag, landbrukstjenesten, regnskapskontor og psykisk helse i kommune.

Delmål:	**Tiltak:**
- Avløser	- Det skal være tilgang til avløser gjennom Valdres Landbrukstjenester.
- Beredskap	- Alle gårdbrukere skal ha beredskapsplan for sin drift. - Kommunen skal ha beredskap for å ivareta bønder som opplever uventede hendelser. - Bondens Nettverk skal være et beredskapsteam alle kan kontakte for hjelp.
- Veterinær	- En stabil veterinærtjeneste